

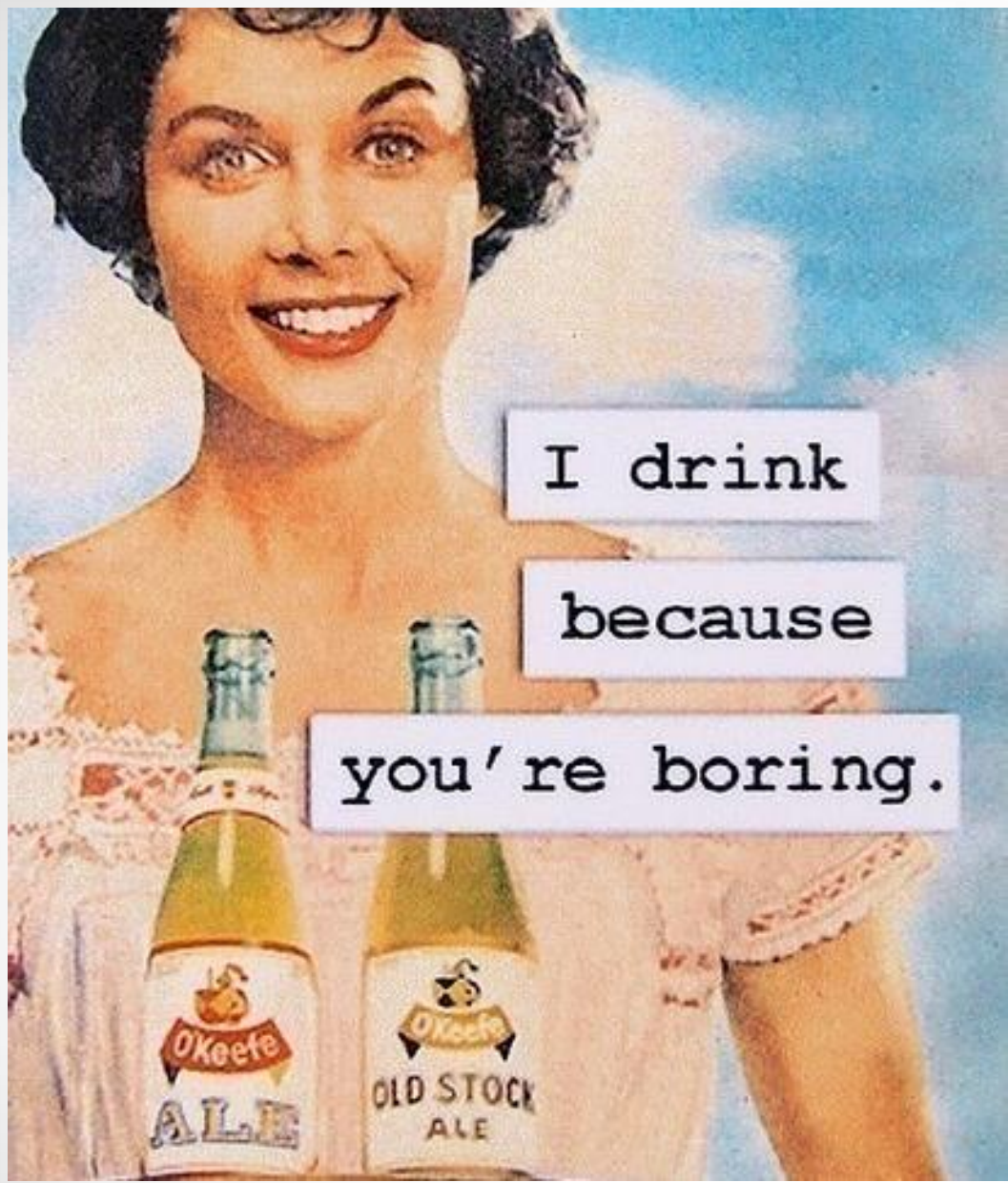
EVALUACE VÝSLEDKŮ LÉČBY V TERAPEUTICKÝCH KOMUNITÁCH PRO LÉČBU ZÁVISLOSTI

Autor studie: Martin Šefránek

Přednáší: Martin Hulík

Co je Evaluace výsledků léčby v TK?

- Vyzkumná studie hodnotící **výsledky léčby ve čtyřech TK pro léčbu závislosti**: Němčice SANANIM, Karlov SANANIM, Podcestný Mlýn a Nová Ves
- Sleduje **176 klientů od zahájení léčby do jednoho roku po odchodu z TK**; klienti, kteří zahájili léčbu v letech 2007 & 2008
- Sledované výsledky: **užívání návykových látek, rizikové chování, kriminální chování, sociální integrace, fyzické a psychické zdraví a kvalita života**
- **Cílem studie** je přinést **výzkumem podložené poznatky o výsledcích léčby** uživatelů návykových látek v TK
- Zaměřením a rozsahem **ojedinělá výzkumná studie v ČR**

**DALŠÍ NUDNÝ
VÝZKUM
V ADIKTOLOGII?**

Recenzenti napsali:

- Práce shrnuje dosavadní zahraniční výzkumy tak, jak to doposud v češtině publikováno nebylo
- Precizní přehled výzkumů účinnosti TK
- Příjemné překvapení
- Autorův rukopis je zřejmý
- Počet kl. zařazených do studie a schopnost zkontaktovat téměř 80% po roce je impozantní
- Na uveřejnění práce čeká řada pracovníků TK
- dosud největší prospektivní studie v ČR na dané téma a její přínos je tak zcela mimořádný

ATTENTION

PARADIGM SHIFT

**CO
NOVÉHO
STUDIE
PŘINÁŠÍ?**

Co nového studie přináší

PROFIL KLIENTŮ

- Upozorňuje na značně závažný profil obtíží v řadě oblastí (užívání NL, kriminalita, osobní a sociální fungování, zdraví)
- V TK se léčí klienti se závažnějším profilem obtíží než v jiných léčebných modalitách

VÝSLEDKY LÉČBY

- Hodnocení změn v řadě oblastí: užívání návykových látek, rizikové chování, kriminální chování, sociální integrace, zdraví a kvalita života
- Abstinence* je základním indikátorem pro hodnocení výsledků v oblasti užívání NL. *Abstinence je nejprísnejším kritériem pro hodnocení výsledků léčby*
- Změny v konzumaci alkoholu a benzodiazepinů – ve sledované populaci v ČR ojedinělé

Co nového studie přináší

PERVITIN

- ČR se řadí k nemnoha zemím s vysokou mírou problémového užívání drog metamfetaminového typu
- Výzkumem podložené poznatky o léčbě klientů, jejichž primární drogou je metamfetamin, jsou značně omezené
- Naše studie dokumentuje výsledky léčby u klientů s vysokou prevalencí užívání pervitinu

OJEDINĚLÁ STUDIE V ČR

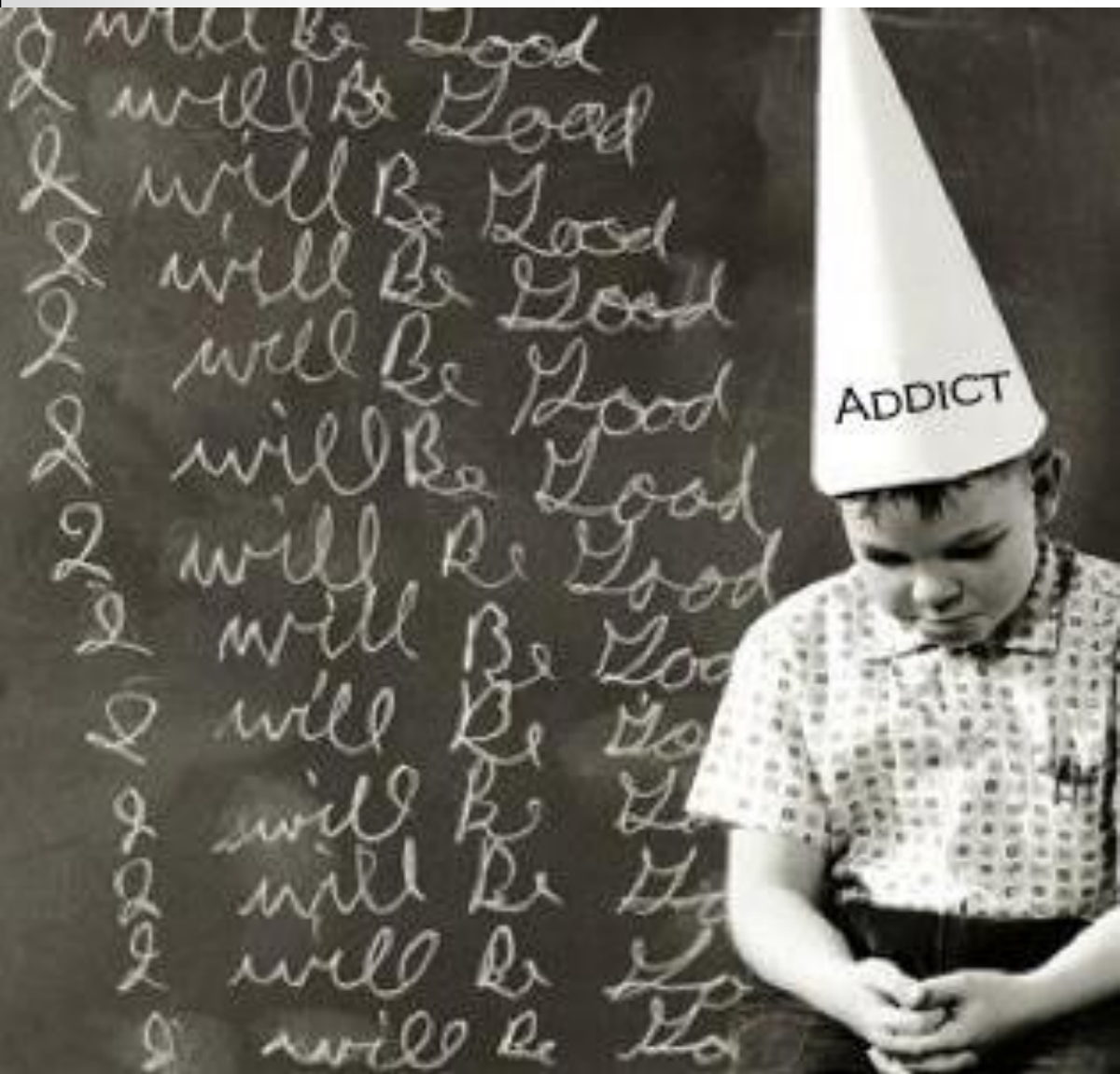
- Výzkumem podložené poznatky o výsledcích léčby v TK a také v dalších léčebných modalitách jsou velmi omezené
- Dosud ojedinělá studie výsledků léčby v TK
- Upozorňuje na užívání alkoholu a benzodiazepinů, které není rutinně sledováno
- Studie hodnotí výsledky léčby v řadě oblastí (viz výše)

Profil klientů TK

- Klienti se vyznačují značně **závažným profilem obtíží** v řadě oblastí
- Srovnání klientů TK se všemi žadateli o léčbu v ČR poukazuje na **vyšší míru obtíží u uživatelů drog lečících se v TK**, než u klientů v jiných typech léčby
- Vysoká míra konzumace **pervitinu, opiátových drog**, ale také škodlivá konzumace **alkoholu** a zneužívání **benzodiazepinů**
- **Alkohol a benzodiazepiny představují problém** pro značnou část klientů TK
- **Dlouhodobé** užívání NL, **vysoká frekvence** užívání, užívání **dvou a více** NL současně, **injekční užívání**
- + **kriminální chování, zdravotní a sociální problémy**

**VÝSLEDKY
JEDEN ROK
PO
UKONČENÍ
LÉČBY**

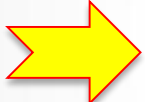

Nealkoholové drogy: pervitin, opiáty, benzo

- 1 rok po ukončení léčby značná část klientů abstinguje od nealkoholových drog
- Míra **abstinence** od **všech** sledovaných nealkoholových drog se zvýšila z 10,2% na **86,1%**
- Relaps na nealkoholových drogách je relativně častý: v období 1 roku po léčbě **relapsovalo 46,7%** klientů
- *signifikantní zvýšení abstinence po léčbě*
- *značně závažný profil obtíží klientů*
- *vysoká míra problémového užívání pervitinu*

Alkohol

- 1 rok po ukončení léčby došlo pouze k **částečným zlepšením** v konzumaci alkoholu
- Počet klientů **abstinujících od alkoholu** se signifikantně **nezvýšil**: z 28,4% na **33,5%**
- Signifikantně se **zvýšil** počet klientů konzumujících alkohol ve **společensky přijatelné míře**: z 17% na **35%**
- Významně se **snížil** počet klientů konzumujících alkohol ve **škodlivé míře**: z 54,5% na **31,3%**
- 31,3% kl. konzumuje alkohol ve škodlivé míře po léčbě
- signifikantně se nezvýšil počet kl. abstinujících od alkoholu; toto zjištění je v kontrastu s mírou abstinence od nealkoholových drog
- změny v konzumaci alkoholu po léčbě nejsou zcela přesvědčivé

Rizikové chování

- Signifikantně se **snížilo injekční užívání drog** a také se **snížilo sdílení injekčního náčiní**
- Procento **injekčních uživatelů drog** se snížilo z 76,1% na **10,9%**
- Změny v **sexuálně rizikovém chování** nejsou zcela příznivé: **45,9%** uvedlo rizikové chování po léčbě
- Významně se snížilo riziko šíření krví přenosných infekčních chorob
- Někteří klienti pokračují v injekčním užívání drog a sexuálně rizikovém chování po léčbě; takové chování představuje přetrvávající riziko šíření krví přenosných infekčních chorob

Kriminální chování

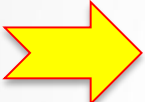
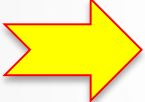
- 1 rok po ukončení léčby se **signifikantně snížilo** kriminální chování klientů TK
- Toto **zlepšení se týká** jak **počtu klientů** zapojených to trestné činnosti tak **počtu spáchaných tr. činů**
- **73,2% klientů** páchalo tr. činnost **před zahájením léčby**; 1 rok po léčbě to bylo **9,6% klientů**
- **Počet tr. činů** se snížil z **12 728 před léčbou** na **478 jeden rok po léčbě**
- *Okamžité snížení celospolečenských nákladů souvisejících s kriminalitou uživatelů drog*
- *Snížení utrpení způsobené obětem trestné činnosti*
- *Léčba v TK představuje efektivní způsob jak zabránit pokračování tr. činnosti u uživatelů drog*

Fyzické a psychické zdraví

- 1 rok po léčbě se **signifikantně zlepšilo fyzické i psychické zdraví** klientů TK
- U značné části klientů **zdravotní obtíže přetrvávají: 33,8%** kl. uvedlo obtíže s **fyzickým zdravím, 50,7%** kl. uvedlo obtíže s **psychickým zdravím**
- Symptomy **deprese** u **16,1%** kl.
- **Hep C** u **26,7%** kl.
- Četnost výskytu zdravotních obtíží, které přetrvávají 1 rok po léčbě je znepokojující
- Zjištěná míra obtíží představuje problém pro kl. i pro TK a další adiktologické služby
- Řada kl. se potýká s dlouhodobými zdravotními obtížemi

Sociální integrace

- 1 rok po léčbě se **signifikantně zvýšil** počet klientů **zaměstnaných na celý úvazek**: z 9% na **53,6%**
- Míra **nezaměstnanosti po léčbě** je znepokojující: **31,6%** klientů nemělo placenou práci
- *Léčba v TK významně zvyšuje šance na získání zaměstnání a na zapojení do produktivního života*
- *Placená práce je důležitým ukazatelem sociální integrace klientů po léčbě v TK*

Kvalita života

- 1 rok po léčbě se **signifikantně zvýšila** subjektivně vnímaná **kvalita života** klientů TK
- Tento výsledek je **konzistentní se zlepšeními v dalších sledovaných oblastech**
- *Pozoruhodný výsledek vzhledem k závažnosti obtíží klientů TK*
- *Zlepšení kvality života představuje významnou změnu pro klienty neboť vyjadřuje subjektivní hodnocení tělesného zdraví, emočního prožívání, sociálních vztahů a dalších oblastí.*

Léčba a retence v TK

- **44,3%** klientů **dokončilo celou léčbu**
- Kl. průměrně absolvovali **60,8% - 77,2%** plánované délky **léčby**
- Medián délky **předčasně ukončené** léčby je **3,3 měsíce**; u **řádně ukončené** léčby to je **11,1 měsíců**
- **Kl. předčasně odcházející** z léčby: **signifikantně mladší** s kratší historií užívání pervitinu a IUD
- Kl. s **dokončenou léčbou** dosahují **významně příznivějších výsledků** (relaps po léčbě, zaměstnanost, psychické a fyzické zdraví, kvalita života)
- Znepokojující je míra **škodlivého pití a nízká míra abstinence od alkoholu u kl. s dokončenou léčbou**
- Kl. se závažným profilem obtíží jsou schopni léčbu **dokončit a dosáhnout příznivých výsledků**
- **Dokončení léčby a retence – velmi příznivý výsledek**

The International Journal of the Addictions

Einstein, Stanley [editor]

EDITORIAL, 1966:
Bez ohledu na to jakou
léčbu poskytujeme,
většina závislých se vrátí
k užívání drog; mezi
léčbou a výsledky léčby
neexistuje žádný vztah

**EVLTK, 2014 a řada
dalších výzkumných
studií prokazuje
efektivitu léčby v
terapeutických
komunitách**

Souhrn

- **Léčba v TK prokazatelně: redukuje užívání drog, kriminalitu a rizikové chování; zlepšuje fyzické a psychické zdraví, kvalitu života a přispívá k sociální integraci.**
- **TK je efektivní a na vědeckých důkazech založená léčba**
- **Závažnější profil obtíží u klientů TK** ve srovnání s uživateli NL v jiných léčebných modalitách
- **Klienti se závažným profilem obtíží jsou schopni léčbu dokončit a dosáhnout značně příznivých výsledků**
- **Retence a dokončení léčby je v mezinárodním srovnání velmi příznivá**
- **Kl. s řádně dokončenou léčbou dosahují v řadě oblastí významně příznivějších výsledků**
- **Výsledky v oblasti konzumace alkoholu jsou v kontrastu se signifikantními zlepšeními v oblasti nealkoholových drog:** nezvýšil se počet abstinujících kl., třetina kl. konzumuje alkohol ve škodlivé míře

Jak s tím naložit v praxi?

- Kl. se **závažným profilem** obtíží dosahují velmi **příznivých výsledků**. **Jak zajistit, aby tito specifičtí kl. směřovali do TK?** Jak mají TK s těmito kl. pracovat?
- Abstinence 1 rok po léčbě: alkohol 33,5% avšak u nealkoholových drog to je 86,1%. Škodlivé pití po léčbě: 31,3%. **Jak zlepšit výsledky v oblasti konzumace alkoholu?**
- V prvních 3 měsících odešla téměř polovina kl. s předčasně ukončenou léčbou. **Jak zvýšit retenci v prvních 3 měsících?**
- Vysoká míra **dlouhodobých obtíží** v oblasti **fyzického a psychického zdraví**. Jak TK pracují s tímto problémem?

Co nevíme - a rádi bychom věděli

- TK jako “black box”: **co léčí v TK a jak úzdrava probíhá?**
- **Co dále je nezbytné pro dosažení příznivých výsledků?**
Plánovaná délka léčby? Retence a dokončení?
Následná péče? Co dále?
- **Proč se signifikantně nezvýšil počet kl. abstinujících od alkoholu? Jak zlepšit výsledky v oblasti alkoholu?**
- **28,4% kl. před léčbou abstinovalo od alkoholu. Z této skupiny pouze 8,7% kl. pokračovalo v abstinenci po léčbě. Proč takový výsledek?**
- Jaké jsou **výsledky léčby v dalších léčebných programech v ČR?**

Publikace dále obsahuje

- “Evaluace výsledků léčby v TK pro léčbu závislosti. Změny v užívání návykových látek, kriminálním chování a v dalších oblastech jeden rok po ukončení léčby.”
- Cílem je prezentovat **výzkumem podložené poznatky o výsledcích léčby** v TK pro léčbu závislosti
- **Východiska, design studie a výzkumné nástroje**
- Detailní rozbor **profilu obtíží kl. před začátkem léčby**
- Detailní vyhodnocení **výsledků léčby v TK jeden rok po ukončení léčby**
- Výzkum **efektivity léčby** v TK v **USA a v Evropě**: vývoj výzkumu a závěry výzkumných studií
- **Vznik a vývoj TK** pro léčbu závislosti v USA a v Evropě
- **212 str., 59 tabulek, 25 grafů**
- **Vydavatel:** NMS, Úřad vlády ČR, 2014.

Publikace ke stažení na www.drogy-info.cz

